

Language Code : **10**

इस पुस्तिका में 20 मुद्रित पृष्ठ हैं।
This booklet contains 20 Printed pages.

JSS-24-I

प्रश्न-पत्र-I / PAPER-I
मणिपुरी भाषा परिशिष्ट
Manipuri Language Supplement
भाग-IV & V / PART-IV & V

मुख्य परीक्षा पुस्तिका संख्या / Main Test Booklet No.

इस परीक्षा पुस्तिका को तब तक न खोलें जब तक कहा न जाए।

Do not open this Test Booklet until you are asked to do so.

इस परीक्षा पुस्तिका के पिछले आवरण (पृष्ठ 19 व 20) पर दिए निर्देशों को ध्यान से पढ़ें।

Read carefully the Instructions on the Back Cover (Page 19 & 20) of this Test Booklet.

मुख्य परीक्षा पुस्तिका कोड / Main Test Booklet Code

C

मणिपुरी में निर्देशों के लिए इस पुस्तिका का पृष्ठ 2 देखें। / FOR INSTRUCTIONS IN MANIPURI SEE PAGE 2 OF THIS BOOKLET.

परीक्षार्थियों के लिए निर्देश

1. यह पुस्तिका मुख्य परीक्षा पुस्तिका की एक परिशिष्ट है, उन परीक्षार्थियों के लिए जो या तो भाग IV (भाषा I) या भाग V (भाषा II) मणिपुरी भाषा में देना चाहते हैं, लेकिन दोनों नहीं।
2. परीक्षार्थी भाग I एवं भाग II या III के उत्तर मुख्य परीक्षा पुस्तिका से दें और भाग IV व V के उत्तर उनके द्वारा चुनी भाषाओं से।
3. अंग्रेजी व हिन्दी भाषा पर प्रश्न मुख्य परीक्षा पुस्तिका में भाग IV व भाग V के अन्तर्गत दिए गए हैं। भाषा परिशिष्टों को आप अलग से माँग सकते हैं।
4. इस पृष्ठ पर विवरण अंकित करने एवं उत्तर पत्र पर निशान लगाने के लिए केवल काले/नीले बॉल पॉइंट पेन का प्रयोग करें।
5. इस भाषा पुस्तिका का संकेत है **C**। यह सुनिश्चित कर लें कि इस भाषा परिशिष्ट पुस्तिका का संकेत, उत्तर पत्र के पृष्ठ-2 एवं मुख्य परीक्षा पुस्तिका पर छपे संकेत से मिलता है। अगर यह भिन्न हो, तो परीक्षार्थी दूसरी भाषा परिशिष्ट परीक्षा पुस्तिका लेने के लिए निरीक्षक को तुरन्त अवगत कराएँ।
6. इस परीक्षा पुस्तिका में दो भाग IV और V हैं, जिनमें 60 वस्तुनिष्ठ प्रश्न हैं, जो प्रत्येक 1 अंक का है :
भाग-IV : भाषा-I (मणिपुरी) (प्र. 91 से प्र. 120)
भाग-V : भाषा-II (मणिपुरी) (प्र. 121 से प्र. 150)
7. भाग-IV में भाषा-I के लिए 30 प्रश्न और भाग-V में भाषा-II के लिए 30 प्रश्न दिए गए हैं। इस परीक्षा पुस्तिका में केवल मणिपुरी भाषा से संबंधित प्रश्न दिए गए हैं। यदि भाषा-I और/या भाषा-II में आपके द्वारा चुनी गई भाषा(एँ) मणिपुरी के अलावा है तो कृपया उस भाषा वाली परीक्षा पुस्तिका माँग लीजिए। जिन भाषाओं के प्रश्नों के उत्तर आप दे रहे हैं वह आवेदन पत्र में चुनी गई भाषाओं से अवश्य मेल खानी चाहिए।
8. परीक्षार्थी भाग-V (भाषा-II) के लिए, भाषा सूची से ऐसी भाषा चुनें जो उनके द्वारा भाषा-I (भाग-IV) में चुनी गई भाषा से भिन्न हो।
9. रफ कार्य परीक्षा पुस्तिका में इस प्रयोजन के लिए दी गई खाली जगह पर ही करें।
10. सभी उत्तर केवल OMR उत्तर पत्र पर ही अंकित करें। अपने उत्तर ध्यानपूर्वक अंकित करें। उत्तर बदलने हेतु श्वेत रंजक का प्रयोग निषिद्ध है।

INSTRUCTIONS FOR CANDIDATES

1. This booklet is a supplement to the Main Test Booklet for those candidates who wish to answer **EITHER** Part IV (Language I) **OR** Part V (Language II) in **MANIPURI** language, but **NOT BOTH**.
2. Candidates are required to answer Part I and Part II **OR** III from the Main Test Booklet and Parts IV and V from the languages chosen by them.
3. Questions on English and Hindi languages for Part IV and Part V have been given in the Main Test Booklet. Language Supplements can be asked for separately.
4. Use **Black/Blue Ball Point Pen only** for writing particulars on this page/ marking responses in the Answer Sheet.
5. The CODE for this Language Booklet is **C**. Make sure that the CODE printed on **Side-2** of the Answer Sheet and on your Main Test Booklet is the same as that on this Language Supplement Test Booklet. In case of discrepancy, the candidate should immediately report the matter to the Invigilator for replacement of the Language Supplement Test Booklet.
6. This Test Booklet has **two** Parts, IV and V, consisting of **60** Objective Type Questions, each carrying 1 mark :
Part-IV : Language-I (Manipuri) (Q. 91 to Q. 120)
Part-V : Language-II (Manipuri) (Q. 121 to Q. 150)
7. Part-IV contains 30 questions for Language-I and Part-V contains 30 questions for Language-II. In this Test Booklet, only questions pertaining to Manipuri language have been given. **In case the language/s you have opted for as Language-I and/or Language-II is a Language other than Manipuri, please ask for a Test Booklet that contains questions on that language. The language being answered must tally with the languages opted for in your Application Form.**
8. **Candidates are required to attempt questions in Part-V (Language-II) in a language other than the one chosen as Language-I (in Part-IV) from the list of languages.**
9. Rough work should be done only in the space provided in the Test Booklet for the same.
10. The answers are to be recorded on the OMR Answer Sheet only. Mark your responses carefully. No whitener is allowed for changing answers.

परीक्षार्थी का नाम (बड़े अक्षरों में) : _____

Name of the Candidate (in Capitals) : _____

अनुक्रमांक : (अंकों में) / Roll Number : in figures _____

: शब्दों में / in words _____

परीक्षा केन्द्र (बड़े अक्षरों में) : _____

Centre of Examination (in Capitals) : _____

परीक्षार्थी के हस्ताक्षर : _____

निरीक्षक के हस्ताक्षर : _____

Candidate's Signature : _____

Invigilator's Signature : _____

Facsimile Signature Stamp of _____

Centre Superintendent : _____

Language Code : **10**

JSS-24-I

টেস্ট বুকলেট কোড

পেপার-I

বুকলেটসি লমায় 20 যাওই।

মণিপুরী লেঙ্গুয়েজ সপ্লিমেন্ট

ভাগ-IV & V

হায়রক্লিফাওবা টেস্ট বুকলেট অসি হাংদোক্কনু।

বুকলেটসিগী নীতি-নীয়মশিং (instruction) (সহিদ 19 & 20) অসি যান্না চেকশিন্না পাউ।

কেন্দিদেটসিংদা পীবা ইন্ট্রাক্সনসিং :

1. বুকলেটসি মণিপুরী লেঙ্গুয়েজদা পাৰ্ট IV (লেঙ্গুয়েজ I) নত্রগা পাৰ্ট V (লেঙ্গুয়েজ II) দা পরিক্ষা থানিংবা কেন্দিদেটসিংগীদমক ম্যেন টেস্ট বুকলেটতুগী সপ্লিমেন্ট অমনি। অনিমক্তি পুন্না পরিক্ষা থাবা যারোই।
2. কেন্দিদেটসিংদা ম্যেন টেস্ট বুকলেটতগী পাৰ্ট I, II অমসুং III অমসুং মখোয়না খনবা লেঙ্গুয়েজসিংদগী পাৰ্ট IV অমসুং V কী পাউখুম পীবা দরকার লৈ।
3. ইংরাজি অমসুং হিন্দী লেঙ্গুয়েজসিংগী পাৰ্ট IV অমসুং পাৰ্ট V রাহংসিং ম্যেন টেস্ট বুকলেটতা পীরে। লেঙ্গুয়েজ সপ্লিমেন্টসিং গীদমক তোঙান্না হংবা যাই।
4. লমায়সিদা পাৰ্টিকুলারসিং ইননবা ব্লু/ ব্লেক বোল পোইন্ট পেনখক্তংমক শীজিন্নৌ।
5. লেঙ্গুয়েজ বুকলেটসিগী কোডতি **C** নি। আনসর শীতকী সাইড-2 দা ইরিবা কোডতুগা অমসুং ম্যেন টেস্ট বুকলেটতা ইরিবদুগা লেঙ্গুয়েজ সপ্লিমেন্ট বুকলেটকীসিগা চপ মান্নবা হয়না য়েংউ। মান্নদবা থোক্লবদি কেন্দিদেটনা খুদক্তা লেঙ্গুয়েজ সপ্লিমেন্ট বুকলেট অদু শীন্দোক্লবা ইনভিজিলেটরদা রিপোর্ট তৌগদবনি।
6. বুকলেট অসিগী পাৰ্ট অনিনি IV অমসুং V। মসিদা রাহং অমমদা মাৰ্ক অমা পীবা রাহং 60 যাওই :
পাৰ্ট IV : লেঙ্গুয়েজ I (মণিপুরী) (রা : 91 দগী রা : 120)
পাৰ্ট V : লেঙ্গুয়েজ II (মণিপুরী) (রা : 121 দগী রা : 150)
7. পাৰ্ট IV লেঙ্গুয়েজ I গী রাহং 30 যাওই অমসুং পাৰ্ট V লেঙ্গুয়েজ II গী রাহং 30 যাওই। বুকলেট অসিদা মণিপুরী লেঙ্গুয়েজদংগা মরিলেনবা রাহং হংই। নহাৰু নঙগী লেঙ্গুয়েজ I অমসুং নত্রগা II ওইনা খনবা লেঙ্গুয়েজসিংদু মণিপুরী নত্রবদি লেঙ্গুয়েজদুদা রাহং হংবা টেস্ট বুকলেট অমা পীনবা হায়বীয়ু। পাউখুম পীরিবা লেঙ্গুয়েজসিংদু নহাৰু এপ্লিকেশন ফোৰ্মদা ইখিবা লেঙ্গুয়েজসিংগা মান্নগদবনি।
8. কেন্দিদেটসিংদা লেঙ্গুয়েজসিংগী লিষ্টতগী লেঙ্গুয়েজ I ওইনা খনখিবদু নক্তবা অতোপ্পা লেঙ্গুয়েজ অমদা পাৰ্ট V (লেঙ্গুয়েজ II) দা যাওরিবা রাহংসিংগী পাউখুম পীবা দরকার লৈ।
9. টেস্ট বুকলেটতা পীরিবা মফমদুতদা রফ বৰ্ক তৌগদবনি।
10. পাউখুমসিংদু OMR পাউখুম চেদা ইগদবনি। নঙগী পাউখুমসিংদু চেকসিন্না মাৰ্ক তৌ। পাউখুমসিং হোংনবা মুক অঙৌবা শীজিন্নবা য়াদে।

কেন্দিদেটকী মীং (অচৌবা ময়েক্তা) : _____

রোল নম্বর : অঙ্ক ময়েক্তা _____

: রাহেদা : _____

পরীক্ষাগী সেন্টর (অচৌবা ময়েক্তা) : _____

কেন্দিদেটকী সিগনেচর : _____ ইনভিজিলেটরগী সিগনেচর : _____

Facsimile signature stamp of

Centre Superintendent _____

Manipuri-I

2

JSS-24-I / C

কেন্দিদেত শিংনা **Manipuri**
Language-I লৌরবদি **পাট-IV** গী রাহং
(91-120) ফাওবগী পাউখুম পিনবা
হোৎনগদবনি।

Candidates should attempt the
questions from **Part-IV**
(Q.No. 91-120), if they have opted
MANIPURI as **Language-I** only.

**PART-IV
LANGUAGE-I
MANIPURI**

কেন্দিদেতশিংনা Manipuri Language-I লৌরবদি পাৰ্ট-IV গী রাহং (91-120) ফাওবগী পাউখুম পিনবা হোংনগদবনি।

মখাদা পীরিবা রাংং অসি মুনা পারগা মখাগী রাহংশিং অসিগী পাওখুম পীয়ু। রাহং (91-99)

জাতি অমগী লোকসাহিত্য হায়বসি জাতিদুগী অশেংবা থম্মোয়গী য়ারানি। নুতিগী অয়ুক নুংদাংদা নীংশিংনরিবা, বারী-ৰাতায় কয়া শাবদা যাওনরিবা, খুঙংদা লৌবুক্তা শৰু-শোন্নরিবা বারী, ঈশৈ অমসুং প্রমাণ-পাউছে পুন্মক লোকসাহিত্যনি। অইবা চাওখংলবা সাহিত্যদি সমাজদগী থাপ্তোরকুবনি; হেমা ফজবা শকফম অমনা সমাজগী মিংশেল ওইনা পুশিল্লকপনি। লোকসাহিত্যদি সমাজ অদুমক্ৰি। সমাজ অদুগী আশা অমসুং অনীংবা কয়া, অশোনবা অমসুং ফজবা কয়া বারীনা অমসুং ঈশৈনা মণি-মুক্তা চাইথোকপগুমা চাইদুনা লৈরি। ফজবা ঙ্জসু নত্তে, ফজদবসু যাওরি। তাবদা নুংঙাইবা ঙ্জসু নত্তে, নৌক্ৰীংবসু যাওরি। নুংশিবসু যাওরি, কপ্ৰীংবসু যাওরি। মসিদা অরোংপা, তৌশিল্লবা করিমত্তা যাওদে। পুন্মক চেঙহী মচিগুমা তৰু তৰুনা, চেঙ মচংগুমা মচা-তানা উৎলি। মরম অসিনা হৌজিক্ৰী মতম অসিদা সমাজ অমবু শকখঙনবা তন্নরকপদা লোকসাহিত্য (folk lore) হায়বদু পুন্মক থিজিন্নরকইবসিনি। লোকসাহিত্যবু কুপ্ৰা নৈনরগা সমাজ মশক খঙই। অসিগুমা মীয়ামগী ওইবা সাহিত্যবু মশক খঙদ্রগনা সমাজবু মশক খঙদে। করিগুমা সমাজগী লোমা থুপ্ৰা লৈজরিবা অশোনবা অমসুং অপাস্বা কয়া অদু লোকসাহিত্যনা ময়েক শেংনা মরীক চুমা অমসুং খোঞ্জেল তপ্ৰা লাউথোক্ৰি।

মণিপুৰগীসু অসিগুমা লোকসাহিত্য অসি রাংপা নত্তে। অতৈদগীবু হেমা ফজনা মরাং কায়না লৈব্ৰা নীংঙি। চীন্ অমদগী চীন্ অমদা, নাকোং অমদগী নাকোং অমদা চখরকইবা অসিগুমা ঈশৈ কয়া, বারী কয়া, প্রমাণ পাউছে কয়ানা যুগ যুগ কয়াসিদা পুন্মক্ৰী অপেনবা ওইনরি। শক্ৰোন যাস্বা লোকসাহিত্যনি। অসিগুমা মীয়ামগী চীন্দা পুৰিবা সাহিত্যনা মণিপুৰীশিংগী থম্মোয়গী য়াৰা পুদুনা লাক্ৰি। পুন্মক্ৰী অপেনবা ওইহল্লি অমসুং বাবনা থল্লবা পুশি মশক খঙহল্লি।

ঈশৈগী মায়কৈদা লৌরবদি খুংলং ঈশৈ, পেনা অমসুং খোংজোম-পৰ্ব্ব পুন্মক লোক-সঙ্গীতনি হায়বা য়াই। লৌবুক্তা লম্মাংদা, শাবী-শানৌশিংগী মরজ্ঞা শৰুৰিবা খুংলং ঈশৈ অসিদা ফোঙদোকপা ঙমদ্রবা নীংজবা অমসুং অপাস্বা কয়া যাওরি। নীংবা কায়বগী নুংশা শোর তারি। মঙজবা মঙ কয়গী অমসুং তৌজবা আশা কয়গী পাউদম ওইরি। শক্ৰা-শক্ৰা ওনশিল্লবদা ফোঙদোকপা ঙমদ্রবা রাফম কয়া ঈশৈদা হাপ্তুনা নীংথিনা ফোঙদোক্ৰি। অৰায় অখুম তৌনদুনা পেনরি। বারবা নংলবা চানিংঙাই লৈব্ৰা পুশিদা ওইহাক্ৰী মিকুপ্তা ওইববসু নুংঙইনরি।

91. ঈশৈ অমদি প্রমাণ পাউছেশিং অসি করিগী মনুং চনবগে ?

- (1) সমাজগী মনুং চল্লি।
- (2) লীলাগী মনুং চল্লি।
- (3) অনৌবা সাহিত্যগী মনুং চল্লি।
- (4) লোকসাহিত্যগী মনুং চল্লি।

92. মীয়ামগী চীন্দা পুৰিবা সাহিত্যনা মণিপুৰী সমাজদা করি পুৰক্ৰি ?

- (1) জাতীসিবু মশক তাক্ৰি।
- (2) অমগা অমগা খঙনহন্দে।
- (3) অমগা অমগা নুংশিনবা পুৰক্ৰি।
- (4) থম্মোয়গী য়াৰা পুৰক্ৰি।

93. লোকসাহিত্যগী শঙ্কোন করিনো ?
- (1) শঙ্কোন য়ামদে। (2) শঙ্কোন তোঙাল তোঙল্লি।
(3) শঙ্কোন মখল মখলনি। (4) শঙ্কোন য়াম্মী।
94. 'শঙ্কোন য়াম্মা লোক সাহিত্যনি।' রাহৈ পরেং অসি —
- (1) এক্সক্লেমটরী (2) দিক্লেটেটিভ
(3) অচম্বনি (4) ইম্পরেটিভ
95. সমাজ অমবু মশক খৎনবা তান্নরকপদা মরু ওইনা থিজিন্নরকইবসি করিদনো ?
- (1) সমাজ অদুগী ঈশৈ নোংমায়দনি।
(2) সমাজ অদুগী লোকসাহিত্যদনি।
(3) সমাজ অদুগী চাকচা য়ুথক্তনি।
(4) সমাজ অদুগী চৎন লোনচৎতনি।
96. জাতি অমগী লোক সাহিত্য হায়বসি। জাতিদুগী —
- (1) সমাজ অমগী মীংশেলনি।
(2) ঈশৈ নোংমাইনি।
(3) অশেংবা থম্মোয়গী রা তম্বনি।
(4) সমাজ অমা মশক তাল্লিবনি।
97. মণিপুরগী লোকসাহিত্যদা অরাৎপা লৈব্রা ?
- (1) অরাৎপা লৈতৈ (2) খর খর লৈরী
(3) মপুং ফাবা ঙমদ্রি (4) অরাৎপনা পীফ থল্লী
98. 'প্রমাণ পাঁছৈ কয়ানা যুগ যুগ কয়শিদা পূন্মক্কী অপেনবা ওইরি।' মসিদা য়াওরিবা প্রমাণ পাঁছৈ অসি —
- (1) ক্লেজনি। (2) কমপ্লেক্স বাদনি
(3) কম্পাউন্ড বাদনি। (4) ফ্রেজনি।
99. সমাজ অমবু মশক খঙগে হায়রবদি করি নৈনবা তাই ?
- (1) ঈশৈ নোংমাই নৈনগনি। (2) ফিজ়েং চাকচা নৈনগনি।
(3) লোকসাহিত্য নৈনগনি। (4) য়ুমলৈ কৈরৈ নৈনগনি।

মখাদা পীরিবা শৈরেং অসি মুন্না পারগা মখাগী রাহংশিং অসিগী পাওখুম পীয়ু। রাহং (100-105)

উতোন পকপনিদি মঙন্না,

নীংহন চাবনিদি খোঙমাঙন্না

য়েংজরি শানৌবু

খাঙজরি লৈনবু,

লৌইবী নাপোমথক্তা তুংহমা,

তুংহন তোয়না য়েংবু মিৎয়েংনা,

উচ্চরি বাবদি

নুংশিগী মৈচাক্তি,

কল্লিদা নুংশিগী লীচিংসে

ইবুঙে নঙন্না পীনবসে।

100. ‘তুংহন তোয়না য়েংবু মিৎয়েংনা’ শৈরেংশিনা ফোঙদোক্লিবসি করিনো।

(1) তুং হন্না য়েংবা	(2) অরাবা উৎপা
(3) কায়ননিংদদনা য়েংবা	(4) কায়নরমদাইগী য়েংবা

101. পীরিবা শৈরেংশিগী অরোয়বা পরেংদা পল্লিবা ‘ইবুঙে’ হায়রিবসি কনানো —

(1) নুংশিবনি	(2) কবিনি
(3) কোরৌহনবনি	(4) তাইবঙ মপুনি

102. মঙন্না কনাবু হন্না হন্না য়েংলিবনো ?

(1) লৈচিনবু	(2) লৌইবী চীংবু	(3) বসন্তবু	(4) মালেমবু

103. উচ্চরি বাবদি

নুংশিগী মৈচাক্তি

কল্লিদা নুংশিগী লীচিংসে।

অনিগী নুংশি লীচিংসি কনানা পীবনো ?

(1) তাইবঙ মপুনা	(2) মঙন্না	(3) বসন্ত ঋতুনা	(4) লৈচিল না

104. “উতোন পকপনিদি মঙন্না”

মসিদা যাওরিবা মঙন অসি কনানো ?

(1) কোরৌহনবা।	(2) শানৌ।	(3) বসন্ত।	(4) ইবুঙে।

105. 'য়েংজরি শানৌবু
খাঙজরি লৈনবু'
শিদা পল্লিবা শানৌ অসি কনানো ?
(1) অতিয়ানি। (2) লোইবী চীংনি। (3) মালেমনি। (4) নুমিৎনি।
106. লোন তম্বদা মখাগীশিংসিদগী করম্বনা চুমদবগে ?
(1) লোন তম্বসি লোনগী শওং-শাদা অমসুং চৎন পথাপ তম্বদা ওই।
(2) লোন শিজিন্নবনা রাখল হেমা ফজনা খনবা ওমবগী মতেং ওই।
(3) লোনসি মাগী মথৌ লৈবগী মতুংইমা চাওখৎলকই।
(4) লোনসি ঙাংবা, ইবা, মওং লাকপা অমসুং লেংবা চংই।
107. ম্যুনিসিপাল কোরপোরেসমা নোংজুখাদা লৌখৎকদবা খবকশিংগী মতাংদা ইবা চে অমা ওজা অমনা থেংনৈ। মসি মহার্ল
ক্লাসরুংমদা পাবা অমসুং রাইহেইশিং তম্বীবগীদা শিজিন্নৈ। মসিগী চে অসি করি কৌবগে ?
(1) লোন তম্বগীনি। (2) হাপকদবা মচাকশিং খংদোকপনি।
(3) অশেংবা মচাকনি। (4) অচুম্বা মচাক নত্তে।
108. ওজা অমনা রাইহেইগী অরোইবদা 'nt' and 'nd' খুদম ওইনা 'plant', 'blend' সি পিরগা রাইহেইশিংদু ফজনা হায়য়ু হায়। মসিগী
জুরাসিবু করি কৌবগে ?
(1) চাং মান্নবা জুরা (2) খেননবা জুরা
(3) কমপারেতিভ জুরা (4) ওন্ন-তৈনবা জুরা
109. ক্লাস VII গী ওজা অমনা মইরোইশিংদা গ্রুপ শেল্লগা তোপিক খল্লগা সহরদা কোইনা চৎলগা য়েংলগা মচাক খোমনবা হায়
অদুগা মমান্নবশিংগা খন্নরগা রিপোর্ত অমা ইয়ু হায়। মসিবু করি হায়না খংনবগে ?
(1) প্রোজেক্ত বার্কনি। (2) সোসিয়েল সাইন্সকী বার্কনি।
(3) হোমবার্কনি। (4) অসাইনমেন্তুনি।
110. মখাগীশিংসিদগী করম্বনা পোর্তফোলিও অসাইনমেন্তুনো ?
(1) টার্ম পরিষ্কানা পুল্লপকী এসেসমেন্তু ওইহনবা
(2) চহী চুপ্পা তৌবা ফোর্মেল টেস্টনা এসেসমেন্তু তৌবা
(3) খোমজিনবা অমসুং মইরোইশিংনা তমখিব শিংদু রেকোর্দ তৌবা অদুগা পুল্লপকী ওইবা এসেসমেন্তুতা শিজিন্নবা
(4) মইরোই খুদিংগী চহী চুপ্পগী তম্বা অমসুং তম্বীবগী রেকোর্দ খোমজিনবা

111. अङ्ग अमना लोन अनौवा अमा तम्बदा महारङ्ग अङ्गवा अमसुङ्ग शिजिम्बदा मतम चङ्गई। मसिबु करि हायना खङ्गवगे ?
- (1) त्रिङ्गितिकेल मतमनि।
 - (2) बेवलिङ्ग मतमनि।
 - (3) उतङ्गजुरतेसन मतमनि।
 - (4) अङ्गदवा मतमनि।
112. क्लास VI की अङ्ग अशाना अामारगी रिपोतेद स्पिचसि राङ्गै परेङ्ग अमममगी खुदमदा तम्बई महैरोईशिङ्गदा महारङ्ग अङ्गवाइनवा पारा यान्ना पि अदुगा दाईरेङ्गु सेट्टमेङ्गुशिङ्गदु इनादाईरेङ्गु सेट्टमेङ्गुता अङ्गनथोकडु हाय। मसिगी स्त्रातेजि असि करि हायना खङ्गवगे ?
- (1) मनुङ्ग हङ्गना अङ्गवाइरगा अामार तम्ब।
 - (2) हौजिक तौवा अङ्गवाइवनि।
 - (3) पेदागोजिकेल अामारनि।
 - (4) लाइरिक तौरगा राखल पुथोरकपनि।
113. मखागीशिङ्गसिदगी इन्दिआ गौबर्नमेङ्गुना क्लासिकेल लोनशिङ्गनि हायना शकखङ्गवगे ?
- (1) सङ्गुत, तामिल, तेलेङ्गु, कनादा, मराठी अमसुङ्ग अडिया नि।
 - (2) सङ्गुत, तामिल, तेलेङ्गु, कनादा, मलायालम अमसुङ्ग अडिया नि।
 - (3) सङ्गुत, तामिल, दोगरि, कनादा, मलायालम अमसुङ्ग अडिया नि।
 - (4) हिन्दि, तेलेङ्गु, कनादा, मलायालम, सङ्गुत अमसुङ्ग अडिया नि।
114. उतुङ्गुर प्रदेशकी नौङ्गपोक खङ्गवदा अङ्गवा हिन्दिउतुङ्गुर प्रदेशकी नौङ्गचुप खङ्गवदा अङ्गवगा खरा खेङ्गै। मसिगी खेङ्गवसि करि कौवगे ?
- (1) मखेयसि हिन्दिगी दाईलेङ्गु अमगी मनुङ्गदा लै।
 - (2) मतमगी मतुङ्ग इङ्गना मखेयसि मपुङ्गफावा लोन अङ्गइरङ्गकनि।
 - (3) मखेयसि हिन्दिगी दाईलेङ्गुनि।
 - (4) मखेयसि अतौङ्गला लोनशिङ्गनि।
115. मखागीशिङ्गसिदगी महैरोई मरङ्गु पावा हैरकपगी पान्दम नङ्गवदु करङ्गनौ ?
- (1) लोनगी राहङ्गुङ्गक खङ्गवनि।
 - (2) अङ्गना पारवा मतुङ्गदा लाङ्गना हङ्गना पावनि।
 - (3) टेङ्गु अमा पारिङ्गुङ्गदा नाकेइङ्गना शमजिङ्गवनि।
 - (4) हान्गगी लौशिङ्गगा टेङ्गुतुङ्गगा शमजिङ्गवनि।

116. মমালোন্দা যুমফম ওইরগা লাইরিক তম্বসি করিনো ?

- (1) মইহেরোইশিংনা মমালোন্দু লোন ওইনা তম্বা অদুগা মথংদা ইংলিশ মেদিয়মদা তম্বা।
- (2) মইহেরোইশিং অহাষা ক্লাসতগী ইংলিশ তম্বী অদুদগী ইন্দিয়াগী লোনশিংগী মেদিয়মদা তম্বী মথংদা ময়াই ওইবা তাংককতা ইংলিশতা তম্বী।
- (3) মইহেরোইশিংনা লাইরিক তম্বা হৌবদা মমালোন্দা হৌরগা অতোপ্লা লোন মথং-মথং হাপচিনলকই।
- (4) মইহেরোইশিংনা সবজেজেক্তী মচাকশিং মমালোন্দা তমলগা অদুগা মতুংদা ইংলিশ মেদিয়মদা তম্বনি।

117. মথাগীশিংসিদগী করম্বনা “Interaction hypothesis” তা ঙাকলৌ ওইদবগে ?

- (1) গুপতা তৌবা, জুরা শারগা তৌবা, ক্লাস পুন্লপকী ওইনা তৌবা।
- (2) ওজনা পাৰা তাকপা অমসুং চিনহায় (dictation) তৌবনি।
- (3) খনদোক্লবা তোপিকশিংদা গুপ প্রোজেজ্ত তৌবনি।
- (4) মইহেরোইশিংনা শনতা ইননবা তানজা পিবনি।

118. স্কুলদা লাইরিকতম্বদা মন্তিলিঙ্গ্যালিজমসি লননি হায়রিবসি —

- (1) ক্লাসরুমদা মইহেরোইশিংগী লোনশিং শিজিল্লবনি।
- (2) ক্লাসরুমদা মসি মেথদ অমা ওইনা শিজিল্লবনি।
- (3) গুন্মীবামখে লোন ময়াম তম্বীবা যাই।
- (4) ইদুকেসন পোলিসিদা লোন লৌখৎপদা অরাইবা মওংদা তৌবনি।

119. মথাগীশিংসিদগী করম্বনা অশেংবা সাইন লেঙ্গ্যাজনো ?

- (1) সাইন লেঙ্গ্যাজসি মাই-মিৎ খুৎ-শা অমদি অতৈ হকচাংগী শরুকশিংনা লেং ওৎপসিনি।
- (2) সাইন লেঙ্গ্যাজ পৃথিবী শিন থুঙই।
- (3) সাইন লেঙ্গ্যাজগী গ্রামার লৈ।
- (4) সাইন লেঙ্গ্যাজগী গ্রামার লৈভে।

120. গৌরভনা রসকিন বোন্দগী বারিমচা পান্মী অদুনা মতম ফংবগা পাই। মসিগী খুৎপাসি করি কোই —

- (1) পাকশম্বা পাবনি।
- (2) মনুংহুৎনা পাবনি।
- (3) চাওরাল্ল পাবনি।
- (4) খুদিংমক পাবনি।

কেन्दিदैतशिंना **Manipuri**
Language-II लौरबदि पार्ट-V गी राहं
(121-150) फाओवगी पाउखुम पिनबा
होत्नगदबनि।

Candidates should attempt the questions from **Part-V (Q.No. 121-150)**, if they have opted **MANIPURI** as **Language-II** only.

PART-V
LANGUAGE-II
MANIPURI

কেন্দিদেতশিংনা **Manipuri Language-II** লৌরবদি পাৰ্ট-V গী ৰাহং (121-150) ফাওবগী পাউখুম পিনবা হোৎনগদবনি।

মখাদা পীৰিবা ৰাৱেং অসি মুনা পাৰগা মখাগী ৰাহংশিং অসিগী পাউখুম পীয়ু — ৰাহং (121-128)

শ্যামসুন্দৰগা নবকিশোৱগা মচিন মনাওনি। মৈতৈগী শাগৈ জাৎ ফৰবা অমদা পোকপনি। খবক খুদিংমন্ত্ৰ অচৌ-অশাং শাগৈ নাঁতৈগী ৰা য়েংনৰকপদা ঐখোয় লৈরি হায়দুনা চোংথোকপা য়াবা মীনি মখোয় অনীসি। ময়াস্বা শ্যামসুন্দৰদি চোংথোক্ৰস্মী।

দৰবাৰ মেস্বৰ অমা ওইৱস্মী শ্যামসুন্দৰ অদু। শেল চাৰুই হায়বদগী খবক তোক্ৰস্মী। অসুম তৌদুনা ইকাইবা ফংলবসু মাৰু মীনা ইকাই-খুম্নবা মী অমা ওইনা লৌরি হায়না মথস্তা খঞ্জবা ওস্বা নীপা অমনি।

ৰাসু চাউনা-চাউনা গাংলস্মী। মানা গাঙবা পূন্মক চুস্বা নতে খঙনা খঙনা অওস্বা অমনা গাঙলিববু হায়দুনা কনামত্তা য়েংপীৰমদবা মৰন্না মশাবু য়ান্না হৈ-শিংবা অমনি হায়না লৌজৱস্মী। হৌজিক অওস্বা অমা ওইবা তোক্ৰবা ফাওবা অদুম মশাবু অহৈ-অশীং অমনি হায়না খস্বা তোক্ৰমদে। মচা-মনাওগী নুপী-নহা থিবা মতমদা ৰা য়ান্না য়ামগনবা নীপা হায়বদু শ্যামসুন্দৰসু অমা ওইৱস্মী। মৈতৈগী বামোন ক্ষেত্ৰি লৌনবা যাদবা অমদি য়েক-শলাই তিন্নবা মীগী মৰন্ত্ৰা চাৰৌ-মৌৰৌ থিংবা অসিগী লুচিংবা ফীৱান পায়বা অমসু শ্যামসুন্দৰনা ওইজৱস্মী।

বামোনমক ওইৱবসু কোনুংদা গোবিন্দগী সেবা কাদবা ওইৱবদি গোবিন্দ পুজাৰীগা শাগৈ মান্নবা বামোনগী মখুং চাদে অদুগা দুহোন কাবা য়াবা শাগৈদা পোকপা মীনা দুহোন কাৰুদ্ৰবদি শ্যামসুন্দৰগী ঈশিং শোকপা য়াৰমদে। মৈতৈগী গোড়িয়া হায়বদু য়ান্না কন্বা গাৰু চংলস্মী। শীং অফৌবদু চান্নগা কৰিগুস্বা মৈ থাৰা য়াৰবদি মদু ফাওবা তৌহনীং-বনি। ঈৱজৱগা কাৰকপদা লম্বেল ঈশিং চাই-চাইদুনা কাৰকপা মীনি।

অদুবু ঈৱজৱা মতমদা পুখীদা মচীন তেংথোকপা ঈশিং অদু য়ানুংদগী ওথোক্ৰুনা কামশষদি হৈনবা জাৎনি। নুংদাং তুস্বা ফমুংদা নুংখিল শেংলে খল্লিবা মশাবু অদুম হিপুনা পোখাৰগা মাংদে হায়না খন্দোকপসু ওল্লস্মী। শামতুনিদবু হায়ৱবদি অঙাংগী অমাংবা তৈৱবসু অদুম শেংই হায়না লৌবা মীনি।

ঐদি বৈষৱনি কৃষগী নাম শোনবতনা ইথৌনি হায়ৱগা কৰম তৌনা মীনস্বা গাংদ্ৰবদি হৌনা খঙবা ব্যৱহাৰ হায়বদু থাদোকপা য়াই হায়বা অমসু অদুক শোন্না নত্ৰবসু য়ান্না কন্বা ওইজৱা মীনি। ঐ নত্তনা মী অতৈ পূন্মক অতোনবনি হায়না খনবা বৈষৱ মখল অদুগী মকোকমক ওইবা ওমদ্ৰবসু মৰন্ত্ৰা য়াওজৱিবা শ্যামসুন্দৰনি।

121. 'দুহোন' কাবা য়াবা শাগৈদা পোকপা মীনা দুহোন কাৰুদ্ৰবদি শ্যামসুন্দৰগী ঈশিং শোকপা য়াৰমদে।

'দুহোন' হায়ৱিবসি কন্বো ?

(1) মীয়ামগী চাক থোংনবা মী।	(2) দৰবাৰ মেস্বৰশিংগী চাক থোংনবা মী।
(3) শ্যামসুন্দৰগী চাক থোংনবা মী।	(4) গোবিন্দগী চাক থোংনবা মী।

122. য়েক শলাই তিন্নবা মী মৰন্ত্ৰা চাৰৌ মৌৰৌ থিংবদা শ্যামসুন্দৰনা কৰি ওইৱস্মী।

(1) ৰা য়ান্না য়ামগনবা লুচিংবা।	(2) ফীৱান পায়বা লুচিংবা।
(3) মীয়াম খোমদুনা হৌবগী লুচিংবা।	(4) মাংজিন থানা ৰা গাংবগী লুচিংবা।

123. শ্যামসুন্দরনা ইরুজবা করন্না কারকপগে ?

(1) শামতু ফি হোংদোজুনা কারকনি।	(2) গৌড়িয়াগী নিয়ম ঙ্ৰুনা কারকনি।
(3) লম্বেল ঈশিং চাই চাইদুনা কারকনি।	(4) মফি চোংনা চোংনা কারকনি।

124. 'শ্যামসুন্দর বা চাউনা চাউনা ঙ্ৰুলাস্মী।'

রাইহে পরেং অসিদগী এডভার্ব খন্দোকউ।

(1) চাউনা চাউনা।	(2) ঙ্ৰুলাস্মী।
(3) শ্যামসুন্দর।	(4) বা।

125. করি মরমগীদমক শ্যামসুন্দরনা থবক তোরুস্মীবনো ?

(1) শেল চারুই হায়বগী।	(2) চারৌ মৌরৌনবা থিংলুবদগী।
(3) অরানবা থবক তৌরুবগী।	(4) দরবার মেস্বর অমা তাহ্বেকলুবগী।

126. শ্যামসুন্দর করি ওইরস্মী ?

(1) ওজা ওইরস্মী।	(2) দরবার মেস্বর ওইরস্মী।
(3) লাকপা ওইরস্মী।	(4) দুহোন ওইরস্মী।

127. শ্যামসুন্দর মশানা মশাবু করস্বা মীশকনি হায়না লৌজবাগে ?

(1) মানা ঙ্ৰুংবদুনা চুল্লে খনজবা মীনি।
(2) মচা-মনাউ লুনা তৌবা মীনি হায়না লৌজবা মীনি।
(3) মশানা মশাবু হৈ-শিংবা মী অমনি লৌজবা মীশকনি।
(4) গৌড়িয়া য়ান্না ঙ্ৰুনা চংপা মীনি।

128. নবকিশোর শ্যামসুন্দরগী কনানো ?

(1) মপানি।	(2) মরী মতানি।
(3) ময়াস্বনি।	(4) মনাওনিপানি।

মখাদা পীৰিবা ৰাৱেং অসি মুনা পাৱগা মখাগী ৰাহংশিং অসিগী পাওখুম পীয়ু — ৰাহং (129-135)

সমাজ হায়বসিমজবু সংস্কৃতিগী মপান তাংদুনা লৈবনি। সংস্কৃতি হায়বসি, মানসিক (লৌশিংগী ওইবা) আধ্যাত্মিক (খেম্মায়গী ওইবা) ভৌতিক (পোৎলমগী ওইবা) অহম অসিদগী থোক্কপনি। মসিনা থৰায় ওইৱগা জাতিগী সভ্যতা শেমগৎলকপনি। অদুগা জাতি অমগী সংস্কৃতি য়েংলগা জাতি অদু কৰম্বা থাজ্জা লৈবগে হায়বা ইয়ায় লায়না খঙবা গুম্মী হায়বসিনি। সংস্কৃতিবু ঐখোয়না ইংৰাজী লোন্দা কলচৰ হায়না হম্মৈ। কলচৰ হায়বসিদা কলটিভেসনগী ভাব অমসু অদুম্বক লোয়নৱবনি। লৈহাও চেঞ্জবা পৃথিবীসিবু নীংথিজনা খোইদোক্কগা মইহে মৰোং ছনবা, অদুগা মদুনা মপূম-মইহে ফাৱক্কগা জাতিনা অমদি সমাজনা নুংগাইজৈ অমদি পেঞ্জৈ। মীওইবগী গুসি ওইৱিবা সভ্যতা অসি য়ৌনবা হোৎনবদা চঙদ্রবা যাদ্ৰবা অমতা গায়ৱবা লক্ষ্মীদি সংস্কৃতিনি, হায়বদি চহী কয়গী মমাঙদগী মথং মথং তুঙশিন্দুনা থম্বক্কবা সংস্কৃতিগী ফলদি গুসিগী সভ্যতাসিনি। শম্মা হায়ৱদা সভ্যতানা পম্বুংনি, সংস্কৃতিনা পম্বুং অদুগী য়ৌনবগী অমতা গায়ৱবা পাম্বৈনি।

মসিদগী ঐখোয়না খঙলে, সংস্কৃতি হায়বসিবু ঐখোয়না লেঙবা নাইদবা উতুপকুম নুঙদুমগুম খক-লৌবা যাদে। মতম মতমগী মতুংইম্মা অনৌবা অওনবা কয়া লাকই। সংস্কৃতিদি মৱা যাম্মা তাথ্ৰবা উপাস্থীগুম্বনি।

সংস্কৃতিদগী থোক্কপা 'সভ্যতা' হায়ৱিবা ৰাইসিমক চনৈনবা অৰ্থ কয়া চেন্দবা নভে। মেটৱিয়েল ৰাল্ডৰ্দা নোৎচুপলোমগী লৈবাকশিংদদি বিজ্ঞানগী অয়ৌবী থাক য়ৌববু সভ্যতানি হায়না লৌনে। মসিগী ওম্ম-তৈনবদা ভাৱতবাসীশিংদদি পুৰি অমসুং আত্মগী মপুং ফাৰা অপেনবা ফংবদুবু সভ্যতানি লৌনে। সংস্কৃতি হায়বসি পুৰিগী অমসুং আত্মগী অপেনবা ফংববগী পাম্বৈদুনি হায়বসি হিন্দু ফিলোসোফিদা থাজবশিংগী মতনি। অদুনা জাতি অমগা জাতি অমগা ৰাখল খেন্নবা, পুৰিগী ফিলোসোফি খেন্নবগী মতুংইম্মা সংস্কৃতিসু অদুম খেন্নৈ হায়বসি খঙবা গুম্মী। হিন্দুগা মুসলমানগা ৰাখল মান্দবা, ফিলোসোফি তিন্দবগী ফলনা সংস্কৃতিদসু-অদুম খেন্নবা মউই।

129. ভাৱতবাসীশিংনা পুৰি অমসুং আত্মগী মপুং ফাৰা অপেনবা ফংবদুবু কৰি হায়না লৌবগে ?

(1) মীবু নুংশিবনি।	(2) সভ্যতানি।
(3) সংস্কৃতি নি।	(4) ধ্যান তৌবনি।

130. সমাজনা কনাগী মপাল তাংদুনা হিংবগে ?

(1) মীগি।	(2) মীওইবনা লৈমিন্নবগী।
(3) চৎনবীগী।	(4) সংস্কৃতিগী।

131. মীওইবগী গুসিগী ওইৱক্কিবা সভ্যতা অসি য়ৌনবা হোৎনবদা চঙদ্রবা যাদ্ৰবা অমতা গায়ৱবা লক্ষ্মীদি

(1) অনৌবা মায়ওন	(2) সংস্কৃতি
(3) লৌশীং	(4) নুংশিনবা

132. মেটৱিয়েল ৰাল্ডৰ্দা নোৎচুপলোমগী লৈবাকশিংনা সভ্যতাবু কৰিনি হায়না লৌনবগে ?

(1) সমাজ অমসুং জাতি অমা চাওখংপা।	(2) মীওইবনা কথোকপা গুম্ববু।
(3) বিজ্ঞানগী অয়ৌবা থাক য়ৌবা।	(4) পুৰিগী অমসুং আত্মগী অপেনবা।

133. সংস্কৃতি হায়বসি মতমগী মতুং ইনা করম্বা মওংদা লাকখিবগে ?

(1) সমাজবু অনোংবা ইনোং হাপখি।	(2) সভ্যতগী পছুং যৌখি।
(3) লেপুনা চৎথরকখি।	(4) অনৌবা অওনবা কয়া লাকখি।

134. 'আধ্যাত্মিক' বাইহে অসিদা সিলেবল কয়া যাওবগে ?

(1) অহুম	(2) মরী
(3) অমা	(4) অনি

135. মানসিক, আধ্যাত্মিক, ভৌতিক অহুম অসি পুল্লগা করি শেমগৎলকপগে ?

(1) জাতিগী সভ্যতা।	(2) মীওইবনা লৈমিন্নরকপা।
(3) মীওইবগী সভ্যতা।	(4) জাতিগী চৎনবী।

136. অশেংবা (authentic) তেঙ্গ হায়বসি করিনো ?

(1) টেঙ্গবুক লোন তম্বা অমসুং তম্বীবদা শিজিন্নবদুনি।
(2) লোন তম্বা অমসুং তম্বীবগীদমত্তা ওজাগী ওইনা টেঙ্গ শেম্বনি।
(3) অতোপ্লা মরমগী শিজিন্ননবা ইবা টেঙ্গ অদুগা তম্বা অমসুং তম্বীবদা শিজিন্নবদুনি।
(4) টেঙ্গবুক ইবশিংনা অতমননা ইবা টেঙ্গ তম্বা অমসুং তম্বীবদা শিজিন্নবদুনি।

137. তম্বা অমদি তম্বীবদা বাহেংগী শওং-শদা (form) তম্বসি —

(1) প্রোসেস এপ্রোচনি।	(2) প্রদত্ত এপ্রোচনি।
(3) প্রোসিজেরেল নোলেজনি।	(4) দেক্লারেতিভ নোলেজনি।

138. ক্লাস VII গী ওজা অমনা মইহেরোইশিংদা সহরগী নত্ৰুগা খুনগী অকোইবদা চৎলগা নিংশিং খুভমশিং অমদি মরুওইবা মফমশিংগী মচাক খোমলগা লম য়েংবা লাকপা মীশিংগী পোস্টর অমা দিজাইন তৌনবা হায়। মসিগী খৌদৌসি করি হায়না খংনবগে ?

(1) এসাইনমেন্টনি।	(2) পুল্লগা তৌবা থবকনি।
(3) প্রোজেক্টকী খৌদৌনি।	(4) প্রোজেক্টকী থবকনি।

139. অঙাং খুদিংমক স্কুলদা মমালোন্দা লাইরিক তম্বা হেইই অদুগা লোন অনি অমুক হাপচিনলি। মসিবু —

- (1) মন্তিলিঙ্গ্যালিজমগী পোরমনি।
- (2) লেঙ্গ্যাজ ইন ইদুকেসন পোলিসিনি।
- (3) লোন অছমগী ফোর্মুলানি।
- (4) মমালোন্দা যুমফম ওইবা মন্তিলিঙ্গ্যালিজমনি।

140. ওজানা মইহেরোইশিংগী মমিং পন্দনা মখোয়গী অরানবশিং মরক-মরক্তা খন্নে। মহার্ল তৌরিবসি করিনো ?

- (1) মহার্ল খন্নরগা লোন তম্বীবনি।
- (2) মহার্ল তৌরিবসি অশোয় অঙামশিংদু অমুক তম্বীবনি।
- (3) মইহেরোইশিংগা লোন শিজিন্নবদা অচুম-অরানগী মতাংদা রাখল পিবনি।
- (4) মইহেরোইশিংগী অরাষা পুথোকপনি।

141. মইহেরোই অমনা ইনবা হোৎনবদা তাংকক কয়ামুক থেংনৈ। মসিবু করি কৌবগে ?

- (1) ইমরজেস্ত রাইতিং জ্ঞাতেজিনি।
- (2) হোল লেঙ্গ্যাজ এপ্রোচনি।
- (3) প্রদত্ত এপ্রোচ তু রাইতিংনি।
- (4) প্রোসেস এপ্রোচ তু রাইতিংনি।

142. শৈরেং তম্বীবগী মরুওইবা পান্দম সি —

- (1) শৈরেংদা শিজিন্নবা গ্রামারগী মচাকশিং তম্বনি।
- (2) কবিদুনা করি খনবগে হায়বসি তম্বনি।
- (3) সাহিত্যগী ওইবা লোন ফজবগীনি।
- (4) লোন অমসুং লোন্দুগী শৈরেং তম্বনি।

143. ইন্দিয়াদা ইংলিশসি করম্বা স্টেতসতা লৈ।

- (1) একাদমিক লোন
- (2) অরাংবা থাকী লাইরিক তম্বগী লোন
- (3) ওফিসিয়েল লোন
- (4) এসোসিয়েৎ ওফিসিয়েল লোন

144. ক্লাস VI কী মহৈরোই রহীমনা মহাকী হান্নগী লৌশিং শিজিন্নদুনা মহান্ন পারিবা লাইরিকতুগী রাহছোক খংনবা হোংনৈ। মহান্ন পারিবসি करश्वा मोदेल शिजिन्नरिबनो ?

- (1) प्रोसेस मोदेलनि। (2) प्रदञ्ज मोदेलनि।
(3) तोप-दाउन मोदेलनि। (4) बोतम-अप मोदेलनि।

145. NIPUN सि —

- (1) नेसनेल लितरेरि मिसनि।
(2) नेसनेल इदुकेशन ज्ञातेजिनि।
(3) गोर्भनमेस्तु ङफ इन्दियागी मीपुम खुदिंगमक २०२५ फाओवगी मनुंदा पावा-इवा थोरुसा पान्दम फंनवा तौवा श्लेगशिप प्रोग्रामनि।
(4) २०२८ फाओवगी मनुंदा पान्दम फंनवा नेसनेल प्रोग्राम फोर ইউनिভरसेलाईजेसन ङफ सेकेन्दरि इदुकेशननि।

146. लोन नैनवसिबु —

- (1) लोसुगी ग्रामार कौइ। (2) तसुगी कनटेञ्जता लोननि।
(3) लेङ्ग्याज पेदागोजि कौइ। (4) लिङ्गुइसिदुङ्ग कौइ।

147. तसुदा खंलकपसिना हेनगंङ्गलिबसि —

- (1) मचाकशिं खंननि।
(2) लोनगी ग्रामारगी लौशिं खंननि।
(3) हैशिंवदा युमफम ङइवा लोन तसुनि।
(4) कम्पीतेसता युमफम ङइवा लोन तसुनि।

148. मखागीशिंसिदगी नेसनेल इदुकेशन पोलिसि २०२० अचुसुदो करश्वाना ?

- (1) अङ्गना लोन अहम तसुदुदा अमदि मपानगी (foreign) लोन ङइगदबनि।
(2) लोन अहम तसुदुदा अमदि इन्दियागी लोन ङइगदबनि।
(3) लोन अहम तसुदा अनि अमदि इन्दियागी लोन ङइगदबनि।
(4) अङ्गना लोन अहम तसुदुदा अमदि इन्दियागी क्लासिकेल लोन ङइगदबनि।

149. পাবদা বাহুছোকসি করিনো ?

- (1) গ্রামারগী মচাকশিং খংনবা তুমীনা হয়বনি।
- (2) বাহুছোক লাকহন্নবা হোৎনবদা তুমীনা হয়বনি।
- (3) বাইহেগী বাহুছোকনি।
- (4) বাইহেগী অচুম্বা খোনথোক লৈনবা তুমীনা হয়বনি।

150. নিলিমানা তৌরিবা খবকসি ফিজিসিয়াননি মহার্ল COVID 19 ভেকসিননা করম হয়না মথৌ তৌবগে ইবা অনৌবা লাইরিক অমা লৈরকই। মানা প্রাকতিস তৌনবা অমসুং মইরোইদা তস্বীনবা পারে। মসি পাবা মওংসি করি কৌবগে ?

- (1) চাওরার্ল পাবা
- (2) মনুং ছৎনা পাবা
- (3) পাকশন্না পাবা
- (4) খুদিংমক পাবা

- o O o -

SPACE FOR ROUGH WORK

www.careerindia.com

মখাদা পীরিবা নীতি-নীয়মশিং (instructions) অসি য়ান্না চেকশিন্না পাউ :

1. মখাদা পীরিবা রাহংশিংশি পাউখুম পীড্রিঙেগী মমাংদা চেকশিন্না পাগনি। মতুংদা টেস্ট বুকলেট তা যাওরিবশিং অদুগী পাউখুম পীগনি।
2. OMR অঙ্গর শীট কী অনীশুবা নাকন্দা রাহং খুদিংমক্কী পীরিবা সরকল (circle) মরিদুগী মনুংদা শুপ্পগী অচুশ্বনি খল্লবা মফম অদুখক্তদা ব্লু নত্রগা ব্লেক বোল পোইন্ট পেন্না ময়েক শেংনা মমহনগদবনি। অতোপ্পা মফম অমদা অনীশুনা মার্ক তৌবা য়াদে।
3. কেন্দিদেট শিংনা অঙ্গর শীট তু থুপচিনবা, থেকচিনবন চিংবগী মওং অমত্তা তৌবা য়াদে। অঙ্গর শীট তা রোল নম্বর ইনবগীদমত্তা থমলিবা মফম অদুখক্তদা নশাগী রোল নম্বর ইগদবনি। অতোপ্পা মফম অমত্তা ইশিনবা, য়েকশিনবা তৌবা য়াদে।
4. টেস্ট বুকলেট (কোইসন পেপার) অমসুং অঙ্গরশীট অদু য়ান্না চেকশিনগদবনি, করিগুশ্বা মরম অমত্তদসু (শুপ্পগী টেস্ট বুকলেট অমদি অঙ্গর শীট কী নম্বর মান্নরমদবদগী শিন্দোকপা নত্তনা) অনীদু শিন্দোক-শিঞ্জিন তৌবা য়ারোই।
5. কেন্দিদেট শিংনা টেস্ট বুকলেট অমদি অঙ্গর শীট কী Code অমসুং নম্বর অদু (Attendance Sheet) তা ময়েক শেংনা চুন্না ইগদবনি।
6. OMR পাউখুমচে অদু মেচিন্না পাগনি এডমিত কার্দতা পিৰিবা ইনফোরমেসন অদুগা খেল্লবা লৈহল্লোইদবনি। অদুনা ইনফোরমেসন অদু মপুং ফাদনা থমলমলোইদবনি।
7. কেন্দিদেট শিংনা পরিক্ষা হোল/room দা মশাগী Admit Card নত্তনা করিগুশ্বা মখলগী লাইরিক, অনম্বা চেচাং, পেজর, মোবাইল ফোন, ইলেকট্রোনিক্স ডিভাইস নচিংবা পোং অমত্তা পুশিনবা য়াদে।
8. মোবাইল ফোনশিং, ই-পাও ফাওদোরবা খুংলাইশিং (সুইচ ওফ তৌরগফাওবা), অতোপ্পা পাইশ্বেশিং পরিক্ষা হোল মনুংদা পুরকপা য়াদে। বারোলশিং অসি ইন্দ্রবদি নওবা পাইশ্ব শিজিন্নে হায়দুনা পরিক্ষাদগী তাহোকপা য়াওনা এক্সন লৌখৎকনি।
9. ইনভিজিলেটর না হংলকপগা কেন্দিদেট শিংনা মশা-মশাগী Admit Card পুথোক্কদবনি।
10. কেন্দিদেট অমত্তনা সুপারিনটেন্ডেন্ট নত্রগা ইনভিজিলেটরগী অয়াবা য়াওদন মশাগী ফমফম থাদোকপা য়াদে।
11. কেন্দিদেট শিংনা মশাগী অঙ্গর শীট তু ইনভিজিলেটর দা পীরমদনা অমদি এটেন্ডেন্স শীট তা অনীরক হন্না sign তৌরমদনা পরিক্ষা হোল থাদোকপা য়ারোই। মশাগী অঙ্গর শীট তু পীরল্লবসু এটেন্ডেন্স শীট তা অনীরক হন্না sign তৌরমদবা কেন্দিদেট শিংদি Unfair means কী case ওইনা লৌগনি। **attendance sheet** তা পিৰিবা অহাংবা মফমদুদা কেন্দিদেট শিংনা ওইগী খুবীগী সহীসু নমগদবনি।
12. পরিক্ষা হোল মনুংদা ইলেক্ট্রোনিক/মেন্যুল কালকুলেটর শীজিন্না য়াদে।
13. কেন্দিদেট শিংনা পরিক্ষা হোল মনুংদা পরিক্ষা থারিঙেদা বোর্ডকী Rules and Regulations গুৰু চৎকদবনি। Unfair means নচিংবা থোকহল্লিৎদবা থৌদোকশিং থোকলকপদা বোর্ডকী Rules and Regulations কী মতুংইন্না বারোপ লৌগনি।
14. টেস্ট বুকলেট নত্রগা অঙ্গর শীট কী করিগুশ্বা মফম অমত্তদা শেগায়-তুগায়বনচিংবা তৌবা য়ারোই।
15. পরীক্ষা হেক লাইবগা কেন্দিদেট শিংনা মাগী-মাগী অঙ্গর শীট তু পরিক্ষা হোলদুদা লৈরিবা ইনভিজিলেটর দুদা খুৎশিন্নরল্লগা মশা-মশাগী টেস্ট বুকলেট তু পুরগা থোকখিগদবনি।

निम्नलिखित निर्देशों को ध्यान से पढ़ें :

1. जिस प्रकार से विभिन्न प्रश्नों के उत्तर दिए जाने हैं उसका वर्णन परीक्षा पुस्तिका में किया गया है, जिसे आप प्रश्नों का उत्तर देने से पहले ध्यान से पढ़ लें।
2. प्रत्येक प्रश्न के लिए दिए गए चार विकल्पों में से सही उत्तर के लिए OMR उत्तर पत्र के पृष्ठ-2 पर केवल एक वृत्त को ही पूरी तरह नीले/काले बॉल पॉइन्ट पेन से भरें। एक बार उत्तर अंकित करने के बाद उसे बदला नहीं जा सकता है।
3. परीक्षार्थी सुनिश्चित करें कि इस उत्तर पत्र को मोड़ा न जाए एवं उस पर कोई अन्य निशान न लगाएँ। परीक्षार्थी अपना अनुक्रमांक उत्तर-पत्र में निर्धारित स्थान के अतिरिक्त अन्यत्र न लिखें।
4. परीक्षा पुस्तिका एवं उत्तर पत्र का ध्यानपूर्वक प्रयोग करें, क्योंकि किसी भी परिस्थिति में (केवल परीक्षा पुस्तिका एवं उत्तर पत्र के कोड या संख्या में भिन्नता की स्थिति को छोड़कर) दूसरी परीक्षा पुस्तिका उपलब्ध नहीं करायी जाएगी।
5. परीक्षा पुस्तिका/उत्तर पत्र में दिए गए परीक्षा पुस्तिका कोड व संख्या को परीक्षार्थी सही तरीके से उपस्थिति-पत्र में लिखें।
6. OMR उत्तर पत्र में कोडित जानकारी को एक मशीन पढ़ेगी। इसलिए कोई भी सूचना अधूरी न छोड़ें और यह प्रवेश-पत्र में दी गई सूचना से भिन्न नहीं होनी चाहिए।
7. परीक्षार्थी द्वारा परीक्षा हॉल/कक्ष में प्रवेश-पत्र के सिवाय किसी प्रकार की पाठ्य-सामग्री, मुद्रित या हस्तलिखित, कागज़ की पर्चियाँ, पेजर, मोबाइल फोन, इलेक्ट्रॉनिक उपकरण या किसी अन्य प्रकार की सामग्री को ले जाने या उपयोग करने की अनुमति नहीं है।
8. मोबाइल फोन, बेतार संचार युक्तियाँ (स्विच ऑफ अवस्था में भी) और अन्य प्रतिबंधित वस्तुएँ परीक्षा हॉल/कक्ष में नहीं लाई जानी चाहिए। इस सूचना का पालन न होने पर इसे परीक्षा में अनुचित साधनों का प्रयोग माना जाएगा और परीक्षार्थी विरुद्ध कार्यवाही की जाएगी, परीक्षा रद्द करने सहित।
9. पूछे जाने पर प्रत्येक परीक्षार्थी, निरीक्षक को अपना प्रवेश-पत्र दिखाएँ।
10. केन्द्र अधीक्षक या निरीक्षक की विशेष अनुमति के बिना कोई परीक्षार्थी अपना स्थान न छोड़ें।
11. कार्यरत निरीक्षक को अपना उत्तर पत्र दिए बिना एवं उपस्थिति-पत्र पर दुबारा हस्ताक्षर किए बिना परीक्षार्थी परीक्षा हॉल/कक्ष नहीं छोड़ेंगे। यदि किसी परीक्षार्थी ने दूसरी बार उपस्थिति-पत्र पर हस्ताक्षर नहीं किए, तो यह माना जाएगा कि उसने उत्तर पत्र नहीं लौटाया है और यह अनुचित साधन का मामला माना जाएगा। परीक्षार्थी अपने बाएँ हाथ के अंगूठे का निशान उपस्थिति-पत्र में दिए गए स्थान पर अवश्य लगाएँ।
12. इलेक्ट्रॉनिक/हस्तचालित परिकलक का उपयोग वर्जित है।
13. परीक्षा हॉल/कक्ष में आचरण के लिए परीक्षार्थी परीक्षण संस्था के सभी नियमों एवं विनियमों द्वारा नियमित हैं। अनुचित साधनों के सभी मामलों का फैसला परीक्षण संस्था के नियमों एवं विनियमों के अनुसार होगा।
14. किसी भी परिस्थिति में परीक्षा पुस्तिका और उत्तर पत्र का कोई भाग अलग न करें।
15. परीक्षा सम्पन्न होने पर, परीक्षार्थी हॉल/कक्ष छोड़ने से पूर्व उत्तर पत्र निरीक्षक को अवश्य सौंप दें। परीक्षार्थी अपने साथ इस परीक्षा पुस्तिका को ले जा सकते हैं।

READ THE FOLLOWING INSTRUCTIONS CAREFULLY :

1. The manner in which the different questions are to be answered has been explained in the Test Booklet which you should read carefully before actually answering the questions.
2. Out of the four alternatives for each question, only one circle for the correct answer is to be darkened completely with **Blue / Black Ball Point Pen** on **Side-2** of the OMR Answer Sheet. The answer once marked is not liable to be changed.
3. The candidates should ensure that the Answer Sheet is not folded. Do not make any stray marks on the Answer Sheet. Do not write your Roll No. anywhere else except in the specified space in the Answer Sheet.
4. Handle the Test Booklet and Answer Sheet with care, as under no circumstances (except for discrepancy in Test Booklet Code or Number and Answer Sheet Code or Number), another set will be provided.
5. The candidates will write the correct Test Booklet Code and Number as given in the Test Booklet/Answer Sheet in the Attendance Sheet.
6. A machine will read the coded information in the OMR Answer Sheet. Hence, no information should be left incomplete and it should not be different from the information given in the Admit Card.
7. Candidates are not allowed to carry any textual material, printed or written, bits of papers, pager, mobile phone, electronic device or any other material except the Admit Card inside the examination hall/room.
8. Mobile phones, wireless communication devices (even in switched off mode) and the other banned items should not be brought in the examination halls/rooms. Failing to comply with this instruction, it will be considered as using unfair means in the examination and action will be taken against the candidate including cancellation of examination.
9. Each candidate must show on demand his/her Admit Card to the Invigilator.
10. No candidate, without special permission of the Centre Superintendent or Invigilator, should leave his/her seat.
11. The candidates should not leave the Examination Hall/Room without handing over their Answer Sheet to the Invigilator on duty and sign the Attendance Sheet twice. Cases where candidate has not signed the Attendance Sheet second time will be deemed not to have handed over the Answer Sheet and dealt with as an unfair means case. **The candidates are also required to put their left hand THUMB impression in the space provided in the Attendance Sheet.**
12. Use of Electronic/Manual Calculator is prohibited.
13. The candidates are governed by all Rules and Regulations of the Examining Body with regard to their conduct in the Examination Hall/Room. All cases of unfair means will be dealt with as per Rules and Regulations of the Examining Body.
14. No part of the Test Booklet and Answer Sheet shall be detached under any circumstances.
15. **On completion of the test, the candidate must hand over the Answer Sheet to the Invigilator in the Hall / Room. The candidates are allowed to take away this Test Booklet with them.**